

Міністерство внутрішніх справ України

Харківський національний університет внутрішніх справ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ:
20 РОКІВ У СТАТУСІ НАЦІОНАЛЬНОГО**

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
(2 березня 2021 року)

Харків – 2021

пізнавальної та професійної діяльності, які мають бути організовані у такий спосіб, щоб їх виконання сприяло формуванню професійної суб'єктності майбутніх працівників поліції. У зв'язку з цим найбільш перспективним методологічним підходом до формування означеної якості особистості курсантів є суб'єктно-діяльнісний підхід, одним з основних положень якого є формування ціннісно-мотиваційної сфери їхньої майбутньої професійної діяльності.

Результати проведеного нами дослідження свідчать, що спеціальна організація навчально-пізнавальної діяльності курсантів у закладі вищої освіти сприяє формуванню і розвитку професійних мотивів, мотиваційної сфери, а, отже, й професійної суб'єктності майбутніх працівників поліції [3].

Висновок. Таким чином, з метою успішного й ефективного виконання службових завдань, що стоять перед офіцерами поліції, раціональним є формування мотиваційної сфери курсантів, що в кінцевому рахунку позитивно впливає на формування професійної суб'єктності майбутніх працівників поліції, а, отже, й на більш ефективне виконання службових обов'язків.

Перспективи подальших досліджень. Перспективним напрямком подальших досліджень можна вважати обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування професійної суб'єктності майбутніх працівників поліції в процесі професійної підготовки.

Список бібліографічних посилань

1. Ягупов В. В. Суб'єктність як основна детермінанта неперервної професійної освіти людини. *Проблеми освіти*. 2002. Вип. 27. С. 160–170.
2. Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии. М. : Педагогика, 1973. 423 с.
3. Тюріна В. О. Мотивація успіху і мотивація уникання невдач як фактор формування професійної суб'єктності майбутніх офіцерів поліції на адаптивних засадах. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка»*. 2020. Вип. 9 (17). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-9\(17\)-05](https://doi.org/10.33296/2707-0255-9(17)-05).

Одержано 09.02.2021

УДК 378.6

Ігор Віталійович ЧОРНИЙ,

доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри українознавства факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6079-1746>;

Вікторія Анатоліївна ПЕРЦЕВА,

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри українознавства факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5203-761X>

ПОШУКОВА РОБОТА ЯК ФОРМА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ ХНУВС

Однією з невід'ємних складових освітнього процесу в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, до яких належать ЗВО системи МВС України, є національно-патріотичне виховання. Адже в ідеалі, випускник таких навчальних закладів, який іде працювати до Національної поліції України, повинен бути не тільки носієм певної суми знань, умінь та навичок зі своєї професії, а й справжнім патріотом [1]. Саме

цьому сприяє вивчення загальноосвітніх дисциплін (історії та культури України, української мови професійного спрямування, філософії, соціології тощо). Втім не слід забувати, що опанування значної частини матеріалу з цих (та й інших дисциплін) відбувається під час самостійної роботи курсантів, яку необхідно спрямувати так, щоб вона сприяла поглибленню й кращому засвоєнню того матеріалу, що вивчається під час аудиторних занять. Певний досвід у цьому напрацьовано колективом факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ і зокрема кафедрою українознавства.

З 2019 р. кафедрою за активного сприяння керівництва Університету та факультету № 2 (ректорів ХНУВС Д. В. Швеця та В. В. Сокурєнка, проректора С. М. Бортника, декана факультету К. Г. Гарбузюка та ін.) розпочато роботу з втілення масштабного проєкту, який передбачає створення кількох українознавчих об'єктів. Першою було зафундовано меморіальну Шевченківську аудиторію, відкриту до 205-ї річниці від дня народження Кобзаря. До цієї роботи було залучено курсантів, які взяли активну участь у пошуку та розміщенні експонатів. Так, стіни аудиторії прикрасив великий портрет Т.Г.Шевченка, оповитий рушниками. Курсантами – членами наукового гуртка кафедри під керівництвом викладачів було розроблено концепції стендів, присвячених життю та творчості Кобзаря. Було знайдено шевченкознавчу літературу та видання «Кобзаря» різних років, якими заповнено полиці двох книжкових шаф. Цими та іншими матеріалами курсанти та студенти Університету можуть користуватись під час самостійної роботи, готуючись до занять з українознавчих предметів. Аудиторія використовується для проведення різних урочистостей, конкурсів, круглих столів.

Цікавою формою пошукової роботи стало створення великої настінної мапи «Пам'ятники Т.Г.Шевченку в Україні», розміщеної у 2020 р. у Шевченківській аудиторії. Ідея створення мапи належала заступникові декана факультету № 2 С. П. Гіренку. Курсанти за допомогою викладачів кафедри українознавства зібрали багато цікавих фактів про пам'ятники Кобзареві, споруджені в різних куточках України. Цю інформацію було узагальнено, систематизовано й втілено в життя. Курсанти розробили й створили попередній ескіз-макет мапи, який згодом було перенесено на пластик розмірами 2х3 метри. На мапі-схемі показані місця, де встановлені пам'ятники Тарасові Шевченку, подана коротка статистична довідка про вшанування Шевченка в Україні та світі. Працюючи над цим цікавим проєктом, майбутні поліцейські значно розширили свій культурний світогляд, набули певного рівня знань з українського народознавства та краєзнавства [2].

Наприкінці 2019 р. декан факультету № 2 полковник поліції К.Г.Гарбузюк запропонував створити спеціальну постійно діючу експозицію, присвячену Кобзареві, яка повинна була розширити й доповнити простір Шевченківської аудиторії. Взимку 2020 р. колектив факультету виготовив виставкові вітрини, розробив концепцію експозиції. До цієї роботи широко залучались представники курсантського самоуправління, які запропонували кілька цікавих та плідних ідей, втілених під час формування фонду експонатів. За кілька місяців було зібрано значну кількість книжкових видань, декоративно-ужиткових предметів, поштових марок, листівок та конвертів, монет і банкнот із зображенням Т.Г.Шевченка. Особливо відзначились фахівець, лейтенант поліції С.С.Клименко та його вихованці – курсанти випускного курсу. Разом зі своїми наставниками вони провели серйозну пошукову роботу, інколи знаходячи унікальні речі, які стали прикрасою експозиції (наприклад, марки УНР 1918 р.). Значну допомогу надали представники науково-педагогічного колективу ХНУВС. Серед експонатів виставки унікальні й ювілейні видання «Кобзаря», подаровані колишніми ректорами ХНУВС, генерал-полковниками міліції О. М. Бандуркою та С. М. Гусаровим, деканами факультетів. Прикрасою однієї з вітрин експозиції стали картини із зображенням українських пейзажів, які подарувала родина декана факультету № 2 К.Г.Гарбузюка.

Пошукова робота не припинялась навіть під час карантину та дистанційного навчання (з березня 2020 р. до січня 2021 р.), адже навіть за таких умов можна вивчати й знаходити цікаві експонати, готувати концепції нових виставок, які зустрінуть відвідувачів після скасування карантинних обмежень. Так, деканатом факультету № 2, викладачами кафедри українознавства й курсантами було підготовлено тематичну виставку «Т.Г.Шевченко в нумізматиці, боністиці, філателії», яка налічує багато цікавих експонатів, серед яких практично усі банкноти й монети із зображенням Кобзаря, випущені в Україні за роки незалежності, поштові марки різних років тощо. Під час проходження КМБ курсанти-першокурсники разом зі своїми кураторами відвідали Шевченківську експозицію й зокрема згадану виставку, що сприяло національно-патріотичному вихованню молоді. Цікаво, що екскурсію проводили також курсанти, але вже старших курсів, спеціально підготовлені для цього кафедрою українознавства.

За задумом керівництва факультету, ця робота триватиме й надалі. У перспективі відкриття ще однієї постійно діючої виставки, присвяченої діячам культури, науки та мистецтва Слобожанщини (Г. Ф. Квітці-Основ'яненку, П. П. Гулаку-Артемівському, М. Л. Кропивницькому та ін.), фундація кількох меморіальних аудиторій на честь видатних особистостей України (зокрема, Г.С.Сковороди у зв'язку з відзначенням 300-річчя від дня народження мандрівного філософа). Усі ці об'єкти складатимуть Слобожанський культурно-просвітницький центр. Таким чином, пошукова робота курсантів, під час якої вони будуть розширювати свій кругозір, отримувати нові знання про минуле і сучасність рідної землі, триватиме. Відтак триватиме й буде результативним процес національно-патріотичного виховання майбутніх поліцейських.

Список бібліографічних посилань

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 27.01.2021).
2. Чорний І. В., Перцева В. А. Національно-патріотичне виховання курсантів ХНУВС на прикладі життя та творчості Т. Г. Шевченка // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. С. 280–282.

Одержано 29.01.2021

УДК 342.951:[001.89:378.6](477)

Володимир Валентинович ЧУМАК,

доктор юридичних наук, доцент,

т.в.о. начальника відділу організації наукової роботи

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6171-2250>

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Сучасний євроінтеграційний розвиток освітньої та наукової діяльності закладів вищої освіти в Україні загалом, та зі специфічними умовами навчання, зокрема, активізує питання щодо належної організації такої складової функціонування кожного закладу вищої освіти як наукова діяльність. Адже, як вдало з цього приводу зауважує